

Andruskó Károly
A ZENTAI CSATA KÉPEI
SLIKE SENČANSKE BITKE

© *Thurzó Lajos Közművelődési Központ, 2003*
© *Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajos”, 2003*

SENĆANSKA BITKA

Andruskó Károly

A ZENTAI CSATA KÉPEI SLIKE SENĆANSKE BITKE

Thurzó Lajos Közművelődési Központ
Zenta, 2003
Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajos”
Senta, 2003

A ZENTAI CSATA

Andruskó Károly
A zentai csata képei (1997)
Slike senčanske bitke (1997)

Zenta, 2003
Senta, 2003

Kiadó: Thurzó Lajos Közművelődési Központ, Zenta
Izdavač: Kulturno-obrazovni centar „Thurzó Lajos”, Senta

Felelős kiadó és szerkesztő/Glavni i odgovorni urednik:

Hajnal Jenő igazgató/direktor

Műszaki szerkesztő/Grafički urednik:

Beszédes István

Fordítás/Prevod:

Predrag Popović

Lektor és korrektor/Lektor i korektor:

Predrag Popović, Szloboda János

Fotó/Fotografija: Szénási Oszkár

Nyomda/Štampa: Grafoprodukt,

Szabadka/Subotica

Példányszám/Tiráž: 500

SENČANSKA BITKA

Egy több mint háromszáz évvel ezelőtti, világra szóló csata emlékezetvillanásai keverednek itt a képzelet játékaival és a hétköznapi élet törmelékeivel. Egy megélt világ tárgyai, mozdulatai életre kelnek, és a történelemben beleszücsösödött emberi sorsok az egyszerű emberek életének elkoptatott színtereivel osztoznak. A régmúlt azonban inkább megfakul, és helyette a közelmúlt meg a jelen, de különösen az örök emberi lesz eleven, töredezettségében is diadalmas. A művészi képzelőerő átszínezi, egymásra vetíti a történelmi múlt eseményeit. A népi képzelet költészete ez. Benne tényszerű és bensőséges, összetett és naiv, kíméletlen és részvételteli képek váltakoznak: belőlük rajzolódik ki a néprajzi hitelesség, a történetírói adatszerűség és az alkotói tehetség teremtette világ összemosódó rajzolata, amelyet teljessé és felejthetlenné a hűség és az alázat avat. Hűség a tájhoz, a városhoz, az emberekhez, a múlthoz, és alázat a csaknem kilenc évtized alatt megélt, látott, tapasztalt sorsformáló valósághoz.

A festői szemlélet töretlen azonossága így formál huszonöt olajképet egyetlen nagy egészé: pillanatfelvételek és finoman megmunkált epizódok egymásutánjait történelmi tablóvá és az alkotó ember életének filmjévé az öröklét igényével.

Képek villannak föl az enyészet országútján: ahogyan mindennapi kenyerünkhöz cséppel kihadarják a gabonaszemeket a kalászból, ahogyan fekete porfelhő jelzi minden időben a közeledő veszélyt, ahogyan a vész elől a csókai nádasokba menekülnek az itt élők, ahogyan gyűjtogatnak, gyilkolnak és pusztítanak a háborúk kegyetlenkedői, és ahogyan a világegészek után az élet megy tovább: a hazatérők ismét fészket raknak, földet művelnek, ha a szükség megkívánja, a tehenet is az eke elé fogják, hogy az idő múlásával emléket állíthassanak azoknak, akik életüket is áldozva védték e földet, mert hazájuknak tartották, mert szerették, és mert meghaltak érte. Mert várták a jobb jövőt, mert hittek a holnapban és a Tisza-parti fák örök igazságában, amelyet Andruskó Károly egész élete és művészete is példáz.

HAJNAL JENŐ

Reminiscencije jedne svetski znamenite bitke, koja se zbila pre više od 300 godina, mešaju se ovde sa maštarijama i fragmentima svakodnevice. Artefakti i motivi jednog preživljenog sveta iznova oživljavaju, a u istoriji okamenjene ljudske sudbine mešaju se sa pohabanim razbojištima života običnih ljudi. Davna prošlost, međutim, sve više bleđi, a umesto nje oživljavaju prošlost i sadašnjost, a osobito pak ono večno ljudsko, pobedonosno čak i u svojoj fragmentarnosti. Imaginativna moć umetnika transkolorira, suponira istorijska zbivanja iz prošlosti. To je pesništvo narodne uobrazilje. U njoj se naizmenično smenjuju slike pune činjeničnog i intimnog, kompleksnog i naivnog, bezobzirnog i sućutnog: u njima se ocrtavaju transponovane konture etnografske autentičnosti, faktografske utemeljenosti istoričara, te umetničkim talentom kreirani svet, koji potpunim i nezaboravnim beatifikuju vernost i smernost. Vernost prema krajoliku, gradu, ljudima, prošlosti i smernost spram tokom više od devet decenija proživljavane, viđene, iskkušane stvarnosti. Nesalomljiva identičnost slikarske kontemplacije upravo i obrazuje iz 25 slika

u ulju jednu jedinu veliku celinu, tako što naizmenični niz monumentalnih refleksija i fino elaboriranih epizoda transformiše u svojevrzni istorijski tablo: naslednim zahtevima ispunjeni film života čoveka - stvaraoča.

Slike munjevito prosevaju na putu čovekovog propadanja: kako zarad hleba našeg svagdašnjeg ljudi mlatilom izbijaju zrna iz žitnog klasa, kako crni oblak prašine u svakom vremenu označava opasnost koja se približava, kako se pred opasnošću ovde živeći ljudi sklanjaju u čokanske trščake, kako ratni tirani pale, pustoše i ubijaju i kako nakon svetskih požara život iznova kreće dalje: povratnici iznova svijaju gnezda, obrađuju zemlju, kako u plug uprežu i kravu ukoliko nužda tako zahteva, kako bi protokom vremena podigli spomenik onima koji su žrtvujući čak i svoje živote branili ovu zemlju, zato što su je smatrali svojom domovinom, zato što su je voleli i zato što su za nju umrli. Zato što su iščekivali bolju budućnost, zato što su verovali u sutra i u večnu istinu stabala kraj Tise, koju pak očituju i celokupni život i umetnost Karolja Andruškoča.

JENE HAJNAL

1. Nyár végi betakarítás cséphadaróval

1. Ubiranje letine mlatilicom krajem leta

A ZENTAI CSATA

2. Nézd, mi lehet az
a sötét porfelhő!

2. Vidi, šta li može biti onaj
tamni oblak prašine?

3. A törökök! Meneküljünk!

3. Turci! Spasavajmo se!

A ZENTAI CSATA

4. Megérkeznek a gyűjtők

4. Stížu palikuće

A ZENTAI CSATA

5. Zenta pusztulása

5. Pustošenje Sente

A ZENTAI CSATA

**6. Menekülő
a csókai nádasokban**

**6. Begunci
u čokanskim trščacima**

**7. A török csapatok
a szekérsáncban**

**7. Turski odredi
u kolskom šancu**

**8. Felvonulnak
az ellenséges csapatok**

**8. Nastupaju
neprijateljski odredi**

A ZENTAI CSATA

9. Kezdődik a harc

9. Borba počinje

**10. Lovassági támadás
a bánáti oldalról**

**10. Napad konjice
sa banatske strane**

A ZENTAI CSATA

11. Találatot kapott a híd

11. Most je primio pogodak

A ZENTAI CSATA

12. Menekülés a vízen át

12. Spasavanje preko vode

A ZENTAI CSATA

13. Teljes tűzben

13. U punome ognju

A ZENTAI CSATA

14. A csata után

14. Nakon bitke

15. Tisztelet az elesetteknek

15. Pošta palima

A ZENTAI CSATA

**16. Úszni tudó török katonák
megmenekülése**

**16. Spasavanje turskih vojnika
– plivača**

17. Csata utáni napkelte

17. Svanúće nakon bitke

**18. Az életnek
mennie kell tovább**

18. Život mora íci dalje

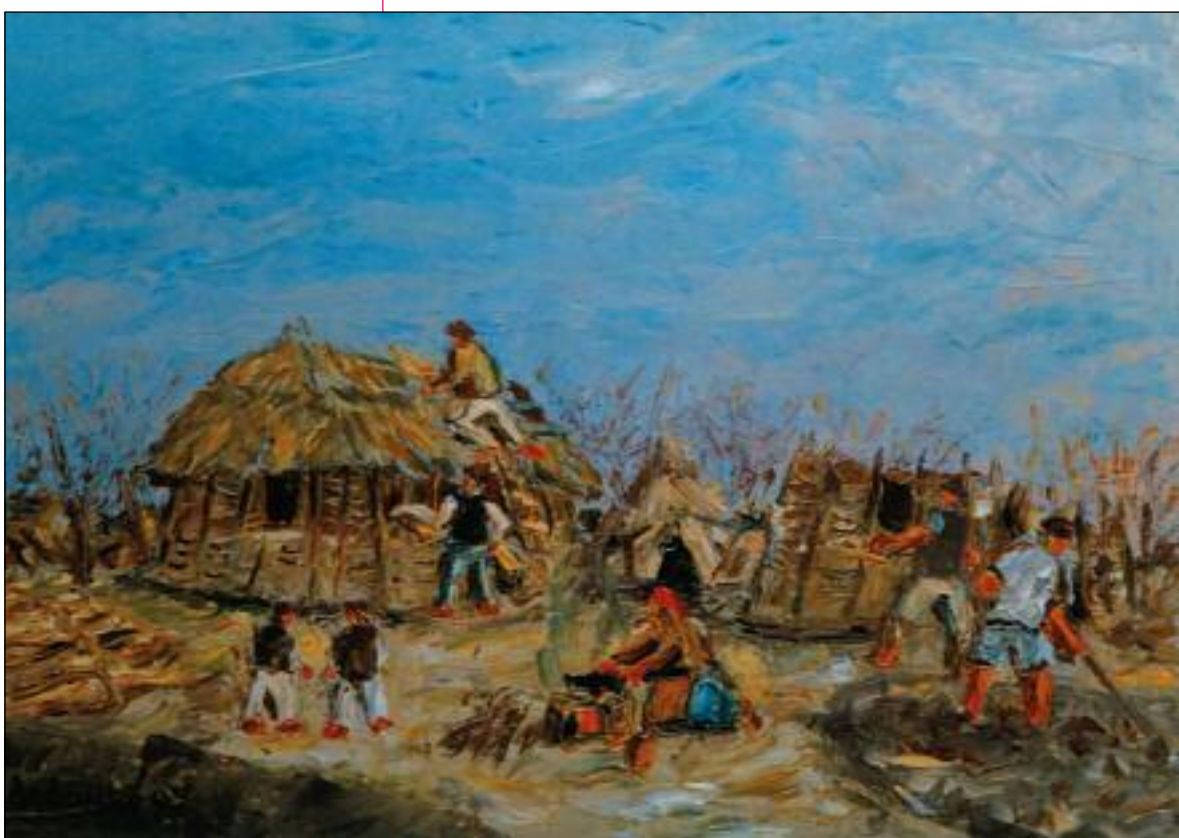
A ZENTAI CSATA

19. A túlélők visszatérnek

19. Preživali se vraćaju

20. Fészekrakás
20. Svijanje gnezda

21. A földet művelni kell

21. Zemlju treba obrađivati

A ZENTAI CSATA

22. A tehen is segíthet

22. I krava može da pomogne

**23. Zenta. A háttérben
a csata színhelye, a Poronty
nyárfaerdeje az 1930-as
évek elején**

**23. Senta. U pozadini je
poprište bitke, topolik
„Poronty”, početkom
1930-ih godina**

**24. A Poronty nyárfaerdeje
délről**

**24. Topolik „Poronty”,
pogled s juga**

**25. A zentai csata emlékműve
a Poronty közepén; a Tiszán
tutajok**

**25. Spomenik Senčanskoj bici
usred topolika „Poronty”;
Skele na Tisi**

A kiadvány megjelenését   Objavljivanje publikacije

ZENTA KÖZSÉG   podržavala
ÖNKORMÁNYZATA   SENČANSKA GRADSKA
támogatta   SAMOUPRAVA

SENČANSKA BITKA